

**Ārlietu ministra ikgadējais ziņojums par paveikto un
iecerēto darbību valsts ārpolitikā un Eiropas Savienības
jautājumos**

2014 – 2015

Saturs

Ievads: Latvijas ārpolitikas mērķi un norises pasaulē 2014.gadā	2
Drošība nacionālajā, reģionālajā un globālajā līmenī	3
Latvijas intereses ES, prezidentūra ES Padomē	5
Spēcīgāka Latvijā plašākā Eiropā	8
Sadarbība Baltijas jūras reģionā	11
Enerģētikas drošība	12
Politiskais dialogs un sadarbība ar ASV un Kanādu	13
Ārējās ekonomiskās attiecības	14
ES Stratēģiskie partneri	16
Attiecības ar Krieviju	17
Atbalsts cilvēktiesībām, interneta un mediju brīvībai	18
Attīstības sadarbība	20
Sadarbība ar diasporu un konsulārais dienests	20
Latvijas ārpolitikas pamatvirzieni 12.Saeimas darbības laikā	22

IEVADS: LATVIJAS ĀRPOLITIKAS MĒRĶI UN NORISES PASAULĒ 2014.GADĀ

2014. gads Eiropas un pasaules vēsturē ir iegājis kā izaicinājums starptautiskajai drošībai, kārtībai un tiesiskumam. Krievijas agresija **Ukrainā**, tai skaitā **Krimas aneksija** rada būtisku drošības apdraudējumu Eiropai un Latvijai. Norises Ukrainā un to negatīvās sekas ir bijis centrālais jautājums Latvijas ārpolitikā un drošības politikā aizvadītajā gadā.

2014. gadā **globālo drošību** turpināja ietekmēt arī militārie konflikti Tuvajos Austrumos un Ziemeļāfrikā. Gads diemžēl nenesa būtisku progresu Tuvo Austrumu konflikta noregulējumā. Ilgtspējīga risinājuma meklējumus kavēja arī konfrontācijas uzliesmojums Gazas joslā 2014. gada vasarā. Ņemot vērā nestabilitāti un iekšpolitiskos konfliktus Sīrijā un Irākā, 2014. gadā lielāka uzmanība tika pievērsta teroristiskajam grupējumam „Islāma valsts Irākā un Levantē” (ISIL). Tas ar savu agresīvo ideoloģiju un brutālo civiliedzīvotāju iznīcināšanu ir jauns drauds, kā arī izaicinājums visai starptautiskajai sabiedrībai.

Bēgļu plūsmas no konfliktu skartās Ziemeļāfrikas, jo īpaši Lībijas, *ISAF* misijas noslēgums Afganistānā, kā arī Ebolas vīrusa uzliesmojums Āfrikā ir aktualizējis 2014.gadā jautājumu par **starptautiskās sabiedrības atbildību**. Negatīvās tendences Eiropai tuvajos dienvidu reģionos palielina terorisma, noziedzības un epidēmiju draudus. Tas rada arī migrācijas spiedienu un globālajai ekonomikai nelabvēlīgu vidi, kas ietekmē visas ES valstis, t. sk. Latviju.

Reaģējot uz norisēm Eiropā, Latvijas ārpolitika 2014. gadā fokusējās uz nacionālās **drošības stiprināšanu, NATO klātbūtnes nodrošināšanu mūsu reģionā un atbalstu Ukrainai**. Kopā ar citām ES dalībvalstīm un transatlantiskajiem sabiedrotajiem, Latvija atbildēja uz Krievijas izaicinājumu Eiropas drošībai, kā arī starptautisko tiesību normām. Latvija un sabiedrotie aizstāvēja esošo starptautisko kārtību, kā arī tiesiskos principus. Aktīvā sadarbībā ar sabiedrotajiem, Latvija saņēma skaidru atbalstu savai drošībai un aizsardzībai. NATO militārā klātbūtne reģionā ir pastiprināta, transatlantisko partneru fokuss uz drošību Baltijas jūras reģionā ir atjaunojies, un kolektīvās drošības princips ir būtiskākais Alianses dienaskārtības temats.

Neskatoties uz ģeopolitiskajiem satricinājumiem, Latvija turpināja īstenot Valdības deklarācijā definētos ārpolitiskos mērķus. Vēl aktīvāk tika sniegts **atbalsts uzņēmējiem jaunu eksporta tirgu apguvē**. Ārējo ekonomisko sakaru veicināšanā galvenais uzsvars tika likts uz eksporta tirgu diversifikāciju, jaunu vēstniecību atvēršanu un uz goda konsulu tīkla paplašināšanu. 2014. gadā Latvija sekmīgi turpināja sarunas par **pievienošanos Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijai** (ESAO), izpelnoties jauno partneru atzinību par paveikto progresu korupcijas apkarošanā, kā arī nodokļu politikas administrēšanā.

Vēlēšanu gadā Latvija aktīvi strādāja, lai praktiski sagatavotu savu pirmo **prezidentūru ES Padomē**. Pēc plašām diskusijām ar nevalstiskajiem partneriem Latvijā un trio prezidentūras sabiedrotajiem – Itāliju un Luksemburgu par prezidentūras prioritātēm tika izvirzītas ES izaugsmes veicināšana, digitālās darba kārtības īstenošana un ES globālās lomas stiprināšana.

2015. gadā kopumā tiks pārmantotas iepriekšējā gada prioritātes. Turpinot Valdības deklarācijā nosprausto ārpolitikas mērķu un interešu īstenošanu, prioritārās jomas būs valsts ārējās drošības stiprināšana, Latvijas prezidentūra ES Padomē, valsts konkurētspējas stiprināšana un sadarbība ar diasporu. Kopā ar NATO sabiedrotajiem un sadarbības partneriem Latvija rūpēsies par savu drošību, kā arī sniegs efektīvu atbildi gan Eiropas drošības, gan arī starptautisko tiesību principu izaicinājumiem.

Kā ES Padomē prezidējošā valsts Latvija sniegs ieguldījumu ES ekonomiskās atlabšanas un izaugsmes politikā, uzsverot prioritāros darba virzienus - ES konkurētspēju, digitālo darba kārtību un ES globālo lomu. Tiks veidoti priekšnosacījumi valsts konkurētspējas celšanai, turpinot virzību uz iestāšanos ESAO, atbalstot eksporta diversifikāciju, turpinot vēstniecību tīkla paplašināšanu un sekmējot brīvo tirdzniecības režīmu attīstību ar ASV, Kanādu, Japānu un citām valstīm.

DROŠĪBA NACIONĀLAJĀ, REĢIONĀLAJĀ UN GLOBĀLAJĀ LĪMENĪ

Reaģējot uz Krievijas izaicinājumu Eiropas drošībai un starptautisko tiesību principiem, Latvijas prioritāte bija nacionālās drošības stiprināšana. Sadarbojoties ar NATO sabiedrotajiem un ES dalībvalstīm, tika garantēta valsts drošība un sniegts atbalsts Ukrainai un citām Austrumu partnerības valstīm. Būtiski svarīga bija Krievijas atturēšana no tālākas agresijas un situācijas eskalācijas mazināšana Ukrainas dienvidaustrumos. Latvija arī iesaistījās starptautiskās sabiedrības pretterorisma cīņas atbalsta pasākumos.

Drošības situācija Eiropā un kolektīvā aizsardzība

Krievijas Ukrainā īstenotā agresija ir satricinājusi gan Eiropas drošību, gan arī globālo starptautisko kārtību. Kopā ar ES, ar NATO un sabiedrotajiem visā pasaulē Latvija ir paudusi skaidru nosodījumu Krievijas agresīvajai rīcībai. Latvija ir darbojusies vairākos virzienos, lai nodrošinātu stabilitāti un drošību eiroatlantiskajā telpā. Šie virzieni ir - sabiedroto drošības garantēšana, atbalsts Ukrainai un citām Austrumu partnerības valstīm, Krievijas atturēšana no tālākas agresijas, kā arī situācijas **eskalācijas mazināšana**. Šis darbs tiks turpināts arī 2015. gadā.

Ņemot vērā izmaiņas stratēģiskajā drošības vidē, ko radīja Krievijas agresija Ukrainā, Latvijas prioritāte NATO ietvaros ir bijis vesels pasākumu kopums, kas ir vērsts uz tālāku kolektīvās aizsardzības un **alianstes klātbūtnes, kā arī reaģēšanas spēju stiprināšana Baltijā**. Latvijai īpaši nozīmīgs ir Velsas samitā pieņemtais Kaujas gatavības paaugstināšanas plāns un precīza tā īstenošana. Latvija 2015. gadā

turpinās strādāt, lai nodrošinātu nepieciešamo uzņemošās valsts atbalstu sabiedroto spēkiem.

Latvija ir pieņēmusi Aizsardzības finansēšanas likumu, kas paredz aizsardzībai sasniegt **2% no IKP** līdz 2020. gadam. Tas ir arī saskaņā ar Velsas samītā panākto vienošanos, ka NATO dalībvalstis nākamo 10 gadu laikā pakāpeniski palielinās aizsardzības finansējumu līdz 2% no IKP, kā arī, ka 20% no šīs summas jāatvēl aizsardzības investīcijām un jaunam aprīkojumam. Ne mazāk svarīga kā valsts aizsardzības spēju nostiprināšana ir arī valsts tieslietu sistēmas, informatīvās telpas, robežas un drošības iestāžu kapacitātes stiprināšana.

Latvijas izveidotais un kopā ar 6 sabiedrotajām valstīm 2014. gadā nodibinātais **NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centrs** Velsas samītā tika izcelts kā viens no elementiem, ar kura palīdzību alianse nodrošinās nepieciešamo spēju stiprināšanu pret **hibrīdkara** radītajiem riskiem. ES prezidentūras laikā Latvija pievērsīs uzmanību ES spējām novērst hibrīddraudus, tai skaitā pētot iespējas ne-ES un ne-NATO dalībvalstu negatīvās ietekmes mazināšanai ES audiovizuālajā telpā, kā arī uzlabojot civili-militāro sadarbību un veicinot divējādas izmantojamības resursu izmantošanu robežu apsardzības jomā. Latvija uzskata, ka spēju stiprināšanai stratēģiskās komunikācijas jomā nepieciešams attīstīt sadarbību starp ES un NATO. Paralēli Latvijai ļoti būtiska ir arī nacionālo spēju stiprināšana šajā jomā. 2015. gadā Ārlietu ministrija sadarbībā ar Aizsardzības ministriju, Iekšlietu ministriju un citām institūcijām vēltis papildus pūles nacionālo krīzes vadības spēju, kā arī sabiedrības saliedētības stiprināšanai.

KDAP un reģionālā drošība

Līdztekus agresijai pret Ukrainu Krievija pastiprinājusi militārās aktivitātes Baltijas jūras reģionā. Latvijas interesēs ir turpināt **reģionālo sadarbību** drošības jomā. 2014. gadā aktivizējās Ziemeļvalstu un Baltijas valstu (NB8) sadarbība un NB8 sadarbība ar ASV drošības politikas jomā. Vācija un Polija arī aktīvāk iesaistījās reģionālās drošības risinājumos. Latvijai īpaši svarīgi ir veicināt ciešu NATO sadarbību ar Somiju un Zviedriju. NATO Velsas samītā Zviedrija un Somija parakstīja saprašanās memorandu ar NATO par sadarbību loģistikas un atbalsta funkciju sniegšanā. Esošie sadarbības un viedokļu apmaiņas formāti tiks turpināti. Papildinoši alianses kolektīvajai aizsardzībai Latvijai ir būtiski stiprināt Kopējās drošības un aizsardzības politiku (KDAP), t. sk. piedaloties **KDAP misijās un operācijās**. Tā Latvija sniedz savu ieguldījumu ES un starptautiskajiem centieniem novērst riskus, kurus rada konfliktu iespējamā eskalācija, terorisma, nelegālās migrācijas un citi draudi.

2014. gadā Latvija turpināja dalību KDAP civilajās misijās **Afganistānā** un **Gruzijā**. Latvija darbojās arī ES militārajā operācijā pirātisma apkarošanai pie Somālijas krastiem un ES Apmācību misijā Mali. No 2014. gada jūnija līdz novembrim Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīri piedalījās ES militārajā operācijā Centrālāfrikas Republikā. 2015. gadā Latvija turpinās savu dalību ES militārajā operācijā pirātisma apkarošanai pie Somālijas krastiem un ES Apmācību misijā Mali, kā arī plāno saglabāt dalību civilajās misijās Gruzijā un Afganistānā. Vienlaikus tiek plānota Latvijas dalība ES civilajās misijās Ukrainā.

Latvijas prioritātes 2015. gadā ir veicināt **KDAP attīstību**, kā arī sagatavot stratēģiskas diskusijas par Eiropas kopējo politiku drošības un aizsardzības jomā jūnija Eiropadomē. Gatavojoties Eiropadomei, būtiski būs panākt vienošanos par Eiropas Drošības stratēģijas pārskatīšanas uzsākšanu; civilo un militāro sadarbību

draudu novēršanā; atbalsta sniegšanu Austrumu partnerības valstīm drošības sektora reformu veikšanā un ciešākā sadarbībā, īstenojot KDAP; kā arī ES aizsardzības un drošības sadarbības stiprināšanu ar ANO, NATO un spējīgākajām NATO dalībvalstīm, īpaši ASV.

Cīņa pret terorismu

Latvija atbalsta **starptautisko sadarbību cīņai ar terorismu**, kopīgi vēršoties pret šo globālo draudu un nepieļaujot tā tālāku izvēršanos. Terorisma izplatība Tuvajos Austrumos, t. sk. saistībā ar *ISIL* teroristu grupējuma aktivitātēm, teroristiskās aktivitātes Afganistānā, Ziemeļāfrikas un Āfrikas raga reģionos, Nigērijā, Eiropas valstīs, Kanādā, ASV un citās pasaules valstīs liecina par terorisma draudu pieaugumu starptautiskā mērogā. Par globālu izaicinājumu kļuvis arī ārvalstu kaujinieku fenomēns, kuri pievienojas teroristiskajiem grupējumiem un iesaistās militārajos konfliktos ārvalstīs. Tas apdraud arī Eiropas valsti, t. sk. Latvijas, iedzīvotāju drošību, ņemot vērā to, ka šīs personas jau ir veikušas un nākotnē varētu plānot teroristiskas aktivitātes Eiropas teritorijā. Latvija atbalsta cīņu ar terorismu arī pievienojoties ASV koordinētajai **starptautiskajai koalīcijai cīņai pret ISIL** teroristisko grupējumu. Latvija rosina ES iekšējo diskusiju par grupējumiem, kas veic teroristiskas darbības Austrumukrainā, kā arī atbalsta ANO Drošības Padomes rezolūciju par ārvalstu teroristu kaujiniekiem.

2015. gadā Latvija turpinās līdzdarboties NATO centienos atbalstīt **Afganistānas** drošību un stabilitāti, t. sk. uzsākot jaunu apmācību misiju un, sniedzot finansiālu atbalstu Afganistānas Nacionālajiem drošības spēkiem, kā arī turpinot NATO-Afganistānas sadarbību politiskās partnerības ietvaros. Latvija vadīs ES darba grupas terorisma apkarošanas jomā, kā arī organizēs **ES-Centrālāzijas** semināru pretterorisma jomā. Arī tā sniedzot savu ieguldījumu ES-Centrālāzijas dialogā drošības jautājumos, t. sk. pretterorisma jomā.

LATVIJAS INTERESES ES, PREZIDENTŪRA ES PADOMĒ

2014. gadā svarīgu vietu ES darba kārtībā ieņēma sociālekonomiskā situācija Eiropas Savienībā, diskusija par izaugsmes un nodarbinātības veicināšanu, kā arī - enerģētikas un klimata politikas jautājumi. Latvijas prezidentūra ES Padomē 2015. gada pirmajā pusē dos ieguldījumu ES izaugsmes un ekonomiskās atlabšanas politikā, kā arī vienotas un aktīvas ES ārpolitikas nostiprināšanā. Šī uzdevuma izpildei Latvija izvirzījusi trīs prezidentūras prioritātes: 1) ES konkurētspējas sekmēšana; 2) Digitālās darba kārtības attīstība; 3) ES globālās lomas nostiprināšana.

Latvijas intereses un darbība ES

Pagājušais gads Eiropas Savienībā bija **institucionālo pārmaiņu gads**. Maijā notika Eiropas Parlamenta (EP) vēlēšanas, darbu uzsākusi jauna, Ž. K. Junkera vadītā Eiropas Komisija. Eiropai turpinot atkopties no ekonomiskās krīzes sekām, svarīgu vietu ES darba kārtībā ieņem sociālekonomiskā situācija ES, diskusija par ekonomiskās izaugsmes, rūpniecības konkurētspējas un nodarbinātības veicināšanu, kā arī - enerģētikas un klimata politikas jautājumi.

2014. gads Latvijas integrācijas Eiropā vēsturē paliks kā gads, kurā Latvija pievienojās **eirozonai**, kļūstot par astoņpadsmito tās dalībnieci. Dalība eirozonā jau šobrīd sniegusi Latvijai virkni ieguvumu. Te var minēt kredītreitingu uzlabošanu, kas pozitīvi ietekmē procentu likmi, par kādu valdība un uzņēmēji var piesaistīt

finansējumu. Tas savukārt ļauj samazināt valsts parāda apkalpošanas izmaksas. Augusti Latvijas finanšu tirgu noturība pret nestabilitāti starptautiskajos finanšu tirgos. Iegūts arī ietaupījums (70 miljoni eiro gadā) latu – eiro konvertācijas izmaksās. 2014. gada 30. janvārī Latvija ratificēja Līgumu par dalību Eiropas Stabilitātes mehānismā.

2015. gadā **izaicinājumus ES** noteiks starptautiskā vide, kā arī iekšpolitiskā situācija ES. Paredzams, ka 2015. gadā lielākais izaicinājums saistīsies ar drošības situāciju pie ES robežām un tās varbūtēju pasliktināšanos. Aktualitāti nezaudēs arī migrācijas spiediens, galvenokārt, uz ES dienvidu robežām.

No ES iekšējiem faktoriem vislielākais izaicinājums joprojām būs **ekonomiskās izaugsmes un konkurētspējas veicināšana, kā arī sociālie jautājumi**. ES joprojām nav atkopusies no krīzes sekām. Eirozonas reālais IKP šā gada 3. ceturksnī, salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni, pieaudzis tikai par 0,2%. eirozonas bezdarba līmenis 2014. gada 3. ceturksnī sasniedzis vidēji 11,5%. Ekonomiskās stagnācijas draudi aktualizēs diskusiju ES par līdzšinējo ekonomikas pārvaldes un budžeta disciplīnas instrumentu efektivitāti.

ES konkurētspējas veicināšanā liela nozīme ir ES Vienotā tirgus stiprināšanai, nodrošinot investīciju piesaisti, efektīvu regulējuma piemērošanu un veicinot uzņēmējdarbības attīstību. Būtiska ir Latvijas iesaiste arī līdzīgi domājošo ES dalībvalstu grupas pašiniciatīvas pasākumos, tādējādi veicinot pilnvērtīgāku Vienotā tirgus potenciāla izmantošanu un veidojot proaktīvu un pozitīvu Latvijas tēlu.

2015. gadā vairāk nekā jebkad iepriekš ES būs svarīgi saglabāt iekšējo vienotību un saliedētību. Galvenie Latvijas prezidentūras uzdevumi ir saistīti ar **izaugsmes politiku**, kā arī **vienotu un aktīvu ES ārpolitiku**. Pirmkārt, virzot ES ekonomiskās atlabšanas un izaugsmes politiku, koncentrēties uz ES konkurētspējas veicināšanu, digitālā potenciāla izmantošanu ekonomikas izaugsmē, Enerģētikas savienības izveidi un ES enerģētiskās neatkarības stiprināšanu. Otrkārt, sadarbojoties ar ES Augsto pārstāvi ārējā un drošības politikā, veicināt drošību, ekonomisko un sociālo stabilitāti ES kaimiņu valstīs un plašākā pasaulē. Ekonomiski spēcīga un sociāli stabila ES, kas īsteno aktīvu un vienotu ārpolitiku, ļaus vairost iedzīvotāju ticību Eiropas sadarbības idejai, kā arī stiprinās ES pievilcību starptautiskajā arēnā.

Latvijas prezidentūras ES Padomē prioritātes un izaicinājumi

Prezidentūra ES Padomē ļaus Latvijai veidot ES darba kārtību, kā arī ietekmēt ES politiku virzību atbilstoši Latvijas **ekonomiskās izaugsmes mērķiem**. 2015. gada pirmajā pusgadā Latvija atradīsies starptautiskās uzmanības centrā. Prezidentūras laikā Rīgā notiks aptuveni 200 augsta politiska un starptautiska līmeņa pasākumi, kā arī sagaidāmas daudzas augsta līmeņa amatpersonu vizītes. Tiks īstenoti kultūras projekti Latvijā, Briselē un citur ārvalstīs. Tas pavērs iespēju popularizēt un nostiprināt Latvijas kā uz izaugsmi, konkurētspēju, nodarbinātību, jaunajām (digitālajām) tehnoloģijām vērstas valsts tēlu, kurai rūp stabilitāte, drošība un labklājība ES kaimiņvalstīs, kā arī plašākā pasaulē. Vairāki 2015. gada pirmajā pusgadā plānotie pasākumi (Digitālā asambleja, Austrumu partnerības biznesa forums) būs arī iespēja Latvijas uzņēmējiem attīstīt jaunus sadarbības virzienus, kā arī demonstrēt sasniegto. Iegūtā pieredze būs nopietns ieguldījums Latvijas interešu aizstāvībā arī pēc prezidentūras.

Galvenais Latvijas **prezidentūras uzdevums** būs veicināt kopīgu izpratni ES dalībvalstu vidū par līdzsvaru starp izaugsmes stimulēšanu un fiskālo disciplīnu, kā

arī sekmēt ekonomiskās un finanšu krīzes pārvarēšanu, ES ekonomisko atlabšanu un ilgtspējīgas izaugsmes nodrošināšanu.

Ciešā sadarbībā ar sociālajiem partneriem un NVO sektoru 2014. gadā paveikts apjomīgs darbs, lai sagatavotos Latvijas prezidentūrai ES Padomē. Ir sagatavota Latvijas prezidentūras darba programma. Tajā ir izvērsti un konkretizēti trīs prioritāro darba virzienu saturs. Norādīti arī Latvijas prezidentūras mērķi un prioritātes katras nozaru ministru padomes ietvaros. Latvijas prezidentūras sešu mēnešu darba programmā iekļauti trīs prezidentūras prioritārie darba virzieni - **ES konkurētspēja, digitālā darba kārtība un ES globālā loma**. Konkurētspējas jomā galvenais uzsvars tiks likts uz cilvēka dzīves kvalitātes uzlabošanu un ieguldījumu nākotnes attīstībā. Digitālajā jomā ir nepieciešams aptvert digitālo iespēju pienesumu ES konkurētspējai. Savukārt globālajā līmenī vispirms nepieciešams stiprināt attiecības ar tuvākajiem reģioniem - Austrumu partnerību un Centrālāziju, kā arī sabiedrotajiem Ziemeļamerikā.

Lai īstenotu savas prioritātes, Latvijas prezidentūra izmantos jaunā ES institucionālā cikla sniegtās iespējas. 2014. gada jūnijā ES valstu un valdību vadītāju līmenī noteiktās Stratēģiskās prioritātes, kā arī Eiropas Komisijas apņēmība sekmēt **izaugsmi, nodarbinātību, darba vietu izveidošanu, kā arī digitālā potenciāla izmantošanu un enerģētikas** jautājumu risināšanu, kas atbilst Latvijas prezidentūras prioritātēm.

Galvenās aktivitātes saistīsies ar **investīciju veicināšanu** ES, uzraugot „banku savienības” darbību, uzsākot diskusijas par „kapitāla savienību”, izvērtējot un, ja nepieciešams, pilnveidojot ES ekonomikas pārvaldes instrumentus, turpinot darbu pie 315 miljardu investīciju pakotnes. Prezidentūras ietvaros Latvija aktīvi atbalstīs šīs iniciatīvas tālāku virzību ES institūcijās.

Latvijas prezidentūra plāno pievērsties ES **Iekšējā tirgus turpmākai attīstībai**, tai skaitā četru pamatbrīvību nostiprināšanai, iekļaujošas un ilgtspējīgas nodarbinātības politikas veicināšanai, ES rūpniecības konkurētspējas, kā arī mazo un vidējo uzņēmumu atbalsta politikai. Īpaša uzmanība tiks pievērsta gaidāmajiem Eiropas Komisijas ierosinājumiem ES Digitālās dienaskārtības pārskatā un Digitālā tirgus stratēģijā. Tiks akcentēta drošības un uzticamības veicināšana digitālajā vidē, t. sk. datu aizsardzība, kiberdrošība, kā arī digitālo iespēju izmantošana. Tiks turpināts jau iesāktais darbs pie Eiropas Ekonomiskās un monetārās savienības pilnveidošanas, t. sk. akcentējot sociālā dialoga nozīmi iekļaujošas ekonomiskās izaugsmes veicināšanā.

Prioritāri tiks virzīti gaidāmie Eiropas Komisijas priekšlikumi par **Eiropas Enerģētikas savienības izveidošanu**. Galvenokārt fokuss tiks vērsts uz enerģijas tirgus un infrastruktūras attīstību, energoresursu diversifikāciju, enerģētisko drošību, vienlaikus attīstot enerģētikas diplomātiju tajā skaitā runājot ar trešo valstu piegādātājiem.

Ārējā un drošības politikā Latvijas prezidentūras ES Padomē mērķis ir veicināt drošību, ekonomisko un sociālo stabilitāti ES kaimiņvalstīs un plašākā pasaulē. Latvija cieši sadarbojoties ar ES Augsto pārstāvi ārējā un drošības politikā, plāno prioritāri pievērsties politisko un ekonomisko attiecību stiprināšanai ar Austrumu partnerības valstīm. Paredzēts pievērsties jaunu ES attiecību definēšanai ar Centrālāzijas valstīm, transatlantisko saišu stiprināšanai, ES Kopējās drošības un aizsardzības politikas pielāgošanai jaunajai drošības situācijai Eiropā. Prezidentūras

laikā Latvija ir gatava atbalstīt EĀDD un citu ES institūciju darbu ES jūras un kibersardzības veicināšanā.

Norisināsies darbs arī pie kopīgas Eiropas Savienības nostājas izveides un tās pārstāvības sarunās (ANO formātā) par ilgtspējīgas attīstības un nabadzības samazināšanas mērķiem pēc 2015. gada, kā arī par starptautisko klimata politiku pēc 2020. gada (ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām konferencē Parīzē 2015. gada decembrī). Latvijas prezidentūras uzmanības lokā būs migrācijas radītie izaicinājumi. Līdzvērtīga uzmanība tiks veltīta gan Vidusjūras un ES dienvidu, gan arī austrumu kaimiņu reģionam. Migrācijas radīto izaicinājumu risināšana būs svarīga ES drošības stiprināšanai, t. sk. Latvijā. ES kopīgās nostājas pārstāvēšana ANO formātos nostiprinās Latvijas starptautiskās pozīcijas un vairošas Latvijas kā ilgtspējīgu attīstību atbalstošas valsts tēlu.

SPĒCĪGĀKA LATVIJĀ PLAŠĀKĀ EIROPĀ

Latvijas pamatintereses ir drošība, stabilitāte un miers Eiropā. Latvija turpinās uzturēt aktīvu dialogu ar Eiropas kaimiņiem, sekmējot Eiropas vērtību un normu izplatību. Lai arī tuvākajos gados nav plānota jauna ES paplašināšanās kārtā, Latvija stingri iestājas par ciešu politisko dialogu ar visām potenciālajām ES dalībvalstīm.

Austrumu partnerība

2014. gadā Latvija vislielāko uzmanību pievērta divām ES austrumu kaimiņvalstīm – Ukrainai un Baltkrievijai. Līdz ar prezidenta un parlamenta vēlēšanām 2014. gadā **Ukrainā** noslēdzās varas transformācijas process, nostiprinot Ukrainas Eiropas integrācijas kursu. Tas dod cerīgu un nopietnu pamatu nepieciešamo reformu turpināšanai. Latvija iestājās par kopējo ES politiku Ukrainas atbalstam, kas ir vērsta uz **reformu īstenošanu** un finansiālā atbalsta programmu sagatavošanu, kā arī uzsākšanu. Latvija aktīvi sniedza dažāda veida divpusējo, t. sk. humāno palīdzību Ukrainai. Latvija atbalsta Krimas aneksijas neatzīšanas politiku un virkni ierobežojošo pasākumu ieviešanu pret Krievijas Federāciju. Tā tiesiski reaģējot uz zemju sagrābšanu, uz Krievijas veikto Krimas aneksiju, kā arī izvērsto aktīvo atbalstu separātisma tendencēm atsevišķos Ukrainas austrumu apgabalos, un kas tā rezultātā pārauga par atklātu militāru agresiju pret Ukrainu.

2014. gadā ES un **Baltkrievijas** attiecībās iezīmējās pozitīva dinamika. Pieauga diplomātisko kontaktu intensitāte starp ES un Baltkrieviju, Tika panākta pozitīva virzība ar mobilitāti saistītajos jautājumos un uzsāktas konsultācijas par Modernizācijas dialogu. Baltkrievija demonstrēja konstruktīvu nostāju krīzes Ukrainā jautājumā. Latvija aktīvi iestājās par ES–Baltkrievijas ciešāku sadarbību. Intensificējās Latvijas–Baltkrievijas divpusējais politiskais dialogs un turpinājās aktīva sadarbība transporta, tranzīta, robežu uzraudzības, izglītības, zinātnes, u. c. jomās. Latvija kopā ar citām ES dalībvalstīm turpināja uzturēt prasību Baltkrievijai ievērot cilvēktiesību un likuma varas standartus kā priekšnosacījumu attiecību normalizācijai.

Kopš 2009. gada, kad tika uzsākta **Austrumu partnerības programma** (kas ir paredzēta Armēnijai, Azerbaidžānai, Baltkrievijai, Gruzijai, Moldovai un Ukrainai), ir sasniegts ievērojams progress tās īstenošanā. Taču tā ir nonākusi arī lielāko izaicinājumu priekšā savas pastāvēšanas laikā. Tas galvenokārt ir saistīts ar Krievijas atšķirīgo Austrumu partnerības politikas uztveri, mēģinājumiem to iedragāt, kā arī Eirāzijas ekonomiskās savienības projekta realizēšana. Krievijas īstenotā agresija pret

Ukrainu ir veicinājusi ES nostājas konsolidāciju attiecībā uz šīs politikas nozīmīgumu un tās veiksmīgu turpināšanu.

Austrumu partnerības (AP) politikas nozīme ES ārpolitikā pieaug un prasa tādu atbildes reakciju, kas to stiprinātu un atkārtoti uzsvētu tās stratēģisko nozīmi kopējā ES dienaskārtībā. Šai politikai ir jāturpina pastāvēt kā vienotai platformai ar nostiprinātu **diferenciācijas principu**. AP ietvaros ir jāturpina tālākas integrācijas padziļināšana ar tām partnervalstīm, kuras vēlas tuvināties ES. Vienlaikus ir svarīgi atrast individuālo pieeju un sadarbības instrumentus ar Armēniju, Azerbaidžānu un Baltkrieviju, nodrošinot to tālāko dalību AP politikas ietvaros.

2014. gads Austrumu partnerības politikā iezīmējās ar **Asociācijas līgumu** parakstīšanu starp ES un Gruziju, Moldovu un Ukrainu. Līgumu ratifikācijas process ir noslēdzies partnervalstu parlamentos un sekmīgi norit ES valstu parlamentos. Visas trīs valstis ir uzsākušas to piemērošanu. Ukraina brīvās tirdzniecības sadaļas piemērošanu ir lūgusi atlikt līdz 2015. gada beigām. Vienlaikus ir saglabātas iespējas Ukrainai izmantot vienpusējās tirdzniecības priekšrocības ar ES šajā laika periodā.

Ievērojamu progresu Austrumu partnerības valstis turpināja demonstrēt **vīzu liberalizācijas** jomā. Aprīlī stājās spēkā bezvīzu režīms ar Moldovu. Tika uzsākta vīzu liberalizācijas rīcības plāna otrā fāze ar Gruziju un Ukrainu, kā arī sāktas sarunas par ES-Baltkrievijas vīzu atvieglošanas izstrādes un readmisijas (atpakaļuzņemšanas) līgumiem. Baltkrievija ir arī izteikusi vēlmi noslēgt Mobilitātes partnerību ar ES. Veicinot progresu vīzu liberalizācijas jomā, uz Rīgas samitu būtu svarīgi panākt progresu vīzu liberalizācijas jautājumā ar Gruziju un Ukrainu, kā arī vīzu atvieglošanas izstrādes un readmisijas jautājumos ar Baltkrieviju.

2015. gadā svarīgākais Austrumu partnerības politikas notikums būs ceturtais **Austrumu partnerības samits** Rīgā. Latvija strādās pie tā, lai par samita rezultātu kļūtu sasniegtā kopš Viļņas samita izvērtējums, t. sk. sākotnējais izvērtējums Asociācijas līgumu ieviešanai. Paralēli līdz Rīgas samitam tiks sagatavoti pirmie priekšlikumi Eiropas Kaimiņu politikas vispārējam pārskatam. Svarīgi panākt progresu vīzu izstrādes procesa liberalizācijā, īpaši ar Baltkrieviju. Jānosaka arī valstu tālākas sadarbības jomas un iezīmētas stratēģiskās vadlīnijas Austrumu partnerības politikas īstenošanai nākotnē. Rīgas samita ietvaros ir svarīgi nostiprināt **diferenciācijas principu**, - atbilstoši katra partnera interesēm padziļināt attiecības ar ES, vienlaikus saglabājot Austrumu partnerību kā vienotu platformu. Latvija uzskata, ka īpaša uzmanība jāpievērš **politiskās asociācijas un ekonomiskās integrācijas ar partneriem stiprināšanai**, un **pilsoniskās sabiedrības** iesaistei, kā arī tālākai daudzpusējās un sektorālās sadarbības padziļināšanai. Šo mērķu īstenošanai svarīgi būs virkne dažāda līmeņa pasākumu, ko Latvija plāno rīkot savas prezidentūras ES Padomē laikā.

Pastiprināta uzmanība jāpievērš **drošības situācijai reģionā**. Nedrīkst pieļaut situācijas destabilizāciju un eskalāciju. Uzmanība jāvelta tām Austrumu partnerības valstīm, kurās ir ieilgušu konfliktu zonas. Tās ir īpaši ievainojamas pret jebkāda veida situācijas eskalāciju ar ārēju spēku palīdzību. Jāņem vērā, ka Krievijas ietekme Pārdaugavas, Dienvidosetijas, Abhāzijas un Kalnu Karabahs konfliktu attīstībā paliks vērā ņemama. Latvija kopā ar sabiedrotajiem un partneriem aktīvi piedalās starptautiskajos centienos nodrošināt **stabilitāti Ukrainā**, kā arī nepieļaut ieilguša konflikta izveidošanos. Svarīgs instruments šī mērķa sasniegšanai ir EDSO Speciālās novērošanas misijas Ukrainā izveide 2014. gada martā, kurā pašlaik piedalās 6 Latvijas nosūtīti eksperti. 2015. gadā Latvija turpinās dalību EDSO Speciālajā novērošanas misijā Ukrainā, nosūtot tajā līdz 10 civilos ekspertus.

Atbalsts Eiropas Savienības paplašināšanās procesam

Latvija turpina atbalstīt ES **paplašināšanās procesu** un eiointegrācijas procesu kopumā. Kandidātvalstu centieni veikt reformas atbilstoši ES prasībām un vērtībām veicina mieru, demokrātiju, stabilitāti Eiropā, kā arī stiprina Eiropu globālā mērogā. Kopumā 2014. gads paplašināšanās politikā bijis samērā dinamisks. 2014. gada janvārī tika uzsāktas pievienošanās sarunas ar Serbiju un gatavota pirmo sarunu sadaļu atvēršana. Jūnijā Albānija ieguva kandidātvalsts statusu. Jūlijā tika parafēts Stabilizācijas un asociācijas nolīgums ar Kosovu. Latvija atbalstīja jaunu sarunu sadaļu atvēršanu ar Melnkalni. Izmantojot jauno Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu *IPA II*, Latvija sniegs savu finansiālo un zināšanu ieguldījumu, atbalstot reformu procesu. Lai gan tuvākajos gados jauna dalībvalstu uzņemšana nav plānota, darbs pie paplašināšanās jautājuma ES Padomē turpināsies un sarunu progress būs atkarīgs no katras procesā iesaistītās valsts veikuma.

Prezidentūras laikā Latvija veicinās paplašināšanās procesa tālāko virzību, balstoties uz Itālijas prezidentūras laikā paveikto un ņemot vērā procesā iesaistīto valstu individuālo sniegumu. Latvija strādās pie jaunu sarunu sadaļu atvēršanas ar pievienošanās sarunu procesā esošajām valstīm, vadot paplašināšanās darba grupu ES Padomē. Latvija mudinās Rietumbalkānu valstis aktīvi veikt **reformu procesu**. Sagaidām, ka reformu progress būs pietiekams, lai varētu atvērt jaunas pievienošanās sarunu sadaļas ar Melnkalni un Serbiju. Izmantojot prezidentūras kā vidutāja lomu, Latvija centīsies panākt, lai Turcijas ES integrācijas process virzītos uz priekšu. Turpināsies Albānijas progresa izvērtēšana reformu izpildē, jo īpaši tieslietu un iekšlietu jomā, no tā ir atkarīga lēmuma pieņemšana par iestāšanās sarunu sākšanu. Esam ieinteresēti un sagaidām Belgradas–Prištinas dialoga atsākšanu, kas ir būtisks instruments labu kaimiņattiecību un Rietumbalkānu reģiona stabilitātes nostiprināšanā. Latvijas prezidentūras laikā turpināsies darbs, gatavojot parakstīšanai Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu ar Kosovu. Svarīgi, lai Bosnija un Hercegovina atsāk reformu procesu, lai neatpaliktu no reģiona valstīm virzībā uz ES.

Centrālāzija

Latvija ir interesēta ES klātbūtnes stiprināšanā Centrālāzijas reģionā un ieinteresētības nostiprināšanā ciešākas sadarbības veidošanai ar ES. Ņemot vērā Centrālāzijas stratēģiskās nozīmes pieaugumu, it īpaši plašākas reģionālās drošības jomā, īpaši ņemot vērā *ISAF* spēku izvešanu no Afganistānas, Latvija turpināja aktīvi piedalīties ES robežu pārvaldības programmā **BOMCA** (*Border Management Programme for Central Asia*) projektā. Latvija ir uzņēmusies vadīt **BOMCA** projekta devīto fāzi 2015.-2017. gadam un arī vadošo lomu ES dalībvalstu konsorciijā programmas realizēšanai. Prezidentūras laikā ir plānots pievērsties arī terorisma un narkotiku apkarošanas jomai.

Būtiska uzmanība tika pievērsta sadarbības attīstībai **transporta nozarē**, attīstot savienojumus ar Ķīnu, Dienvidaustrumuāziju, apspriežot esošo dzelzceļa savienojumu ar Centrālāzijas valstīm pagarināšanu Ķīnas virzienā. Tika turpināts darbs pie aviosatiksmes maršrutu paplašināšanas ar Centrālāzijas valstīm (Kazahstānu un Turkmenistānu). Sākot ar 2015.gada februāri tiks atvērts tiešais avioreiss starp Rīgu un Ašgabatū.

2014. gadā Latvija turpināja aktivizēt **divpusējo sadarbību** ar reģiona valstīm. Tai skaitā uzturot augstākā līmeņa politiskos kontaktus un īstenojot savstarpējo vīziņu apmaiņu ar visām Centrālāzijas valstīm, kas palīdzēja stiprināt Latvijas ekspertīzi par reģionu un vienlaikus veidot uzticamu partnera tēlu, kā

sekmēja ciešāku ekonomisko sadarbību. Latvija sniedza ekspertīzi lauksaimniecības attīstības, vides jautājumu, izglītības u. c. jomās. Latvija sniedza ieguldījumu labas pārvaldības attīstībā 2014. gadā resursu centram *Marta Kirgizstānā*, un Tadžikistānā īstenojot granta projektu, kura mērķis bija paaugstināt abu valstu NVO un vietējās publiskās administrācijas kapacitāti, veicinot to sadarbību. Dinamiski turpināja attīstīties izglītības eksports Centrālāzijas valstu virzienā. Pēc aizvadītā mācību gada datiem ar 366 studentiem ārvalstu studentu skaita ziņā Latvijā Uzbekistāna ieņem trešo vietu.

2015. gadā Latvijas prezidentūras fokusā Centrālāzijas virzienā būs trīs prioritātes – **drošība, izglītība, ilgtspējīga attīstība** (transports un tranzīts, enerģētika, vide). To ietvaros Latvija kopā ar Eiropas Ārējās darbības dienestu, Eiropas Komisiju u. c. iesaistītajiem plāno virkni pasākumu, vissvarīgākais no kuriem būs plānotā ES-Centrālāzijas izglītības ministru sanāksme Rīgā.

Latvija plāno aktīvi iesaistīties ES Stratēģijas Centrālāzijai **pārskata izvērtēšanas un pilnveidošanas** procesā. Latvija vēlas, lai pārskatā tiktu piedāvāta modernizēta pieeja attiecību veidošanā ar reģionu. Tas atbilstoši reaģētu uz aktuālo situāciju, un nodrošinātu lielāku kopējo ES politisko atbalstu Centrālāzijas reģionam. Latvija aktīvi iestāsies par ES īpašā pārstāvja Centrālāzijas valstīs darbības atjaunošanu. Tas stiprinātu ES klātbūtni reģionā, ES-Centrālāzijas Augsta līmeņa drošības dialoga aktivizēšanu un praktiskās sadarbības palielināšanu gan divpusējos, gan daudzpusējos formātos realizējot konkrētus projektus.

SADARBĪBA BALTĪJAS JŪRAS REĢIONĀ

Reģionālās sadarbības jomā Latvijas primārās intereses ir attīstīt trīspusējās sadarbības infrastruktūras projektus, kā arī sekmēt reģiona drošību un labklājību. 2015. gadā Latvija pievērsīs pastiprinātu uzmanību ES Stratēģijas Baltijas jūras reģionam aktivizēšanai, kā arī interešu aizstāvībai BJVP un NB-8 ietvaros.

Baltijas valstu sadarbība pamatojas uz trīs valstu kopējām interesēm un mērķiem ārpolitikas un drošības politikas jomās. Latvija aktīvi iesaistīsies trīspusējā sadarbībā atbilstoši Baltijas padomes nospraustajiem prioritārajiem virzieniem 2015. gadam: reģionālās drošības stiprināšana, ES Austrumu partnerības politikas īstenošana, reģionālās enerģētikas drošības veicināšana, informācijas drošības uzlabošana, Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbības stiprināšana.

Latvijas sadarbība ar **Lietuvu un Igauniju** 2014. gadā ir bijusi īpaši dinamiska. 2014. gada 13. novembrī nodibināts *Rail Baltica II* projekta kopuzņēmums *RB Rail*. Tas ir būtisks praktisks solis turpmākai veiksmīgai projekta īstenošanai, lai līdz 2015. gada februārim sagatavotu un iesniegtu projekta pieteikumu jauna Eiropas sliežu platuma dzelzceļa līnijas izbūvei (*Rail Baltica II* projekts), pretendējot uz līdz par 85% ES *CEF (Connecting Europe Facility)* līdzfinansējumu. Jaunās dzelzceļa līnijas būvniecība varētu uzsākties 2020. gadā un noslēgties 2024. gadā. 2015. gadā ir plānots pabeigt *Rail Baltica* koridora ietvaros eksistējošās platsliežu līnijas rekonstrukciju.

Bez tradicionālajiem pasākumiem kā Baltu vienības diena vai Latvijas-Igaunijas tulkotāju balva, 2014. gadā tika uzsākts darbs pie Latvijas-Lietuvas līgumprojekta izstrādes par ekonomisko sadarbību Baltijas jūras ekonomiskajā zonā un kontinentālajā šelfā. Tāpat tiek turpināts darbs pie Latvijas-Igaunijas un Latvijas-Lietuvas sadarbības ziņojumu rekomendāciju izpildes. 2015. gada otrajā pusē plānota

Latvijas un Lietuvas valdību kopīgā sēde, kuras centrālā tēma būs prezidentūras ES Padomē pieredze.

Latvija aktīvi iesaistās dažādos **Baltijas jūras reģiona** reģionālajos formātos īpaši NB-8 (*Nordic-Baltic 8*) un BJVP (Baltijas jūras valstu padome). Arī jaunās valdības Latvijā, Igaunijā, Somijā, Zviedrijā un Polijā turpinās nostiprināt ciešāku sadarbību reģionā, vienlaikus ļaujot paskatīties uz reģiona izaicinājumiem ar svaigu skatījumu. Ziemeļu dimensijas (ZD) ietvaros Ārlietu ministrija, ciešā sadarbībā ar Kultūras ministriju un, iesaistot Latvijas vēstniecības, panāca ZD Kultūras partnerības sekretariāta pagaidu izvietošanu Rīgā.

ES Stratēģijas Baltijas jūras reģionam īstenošana un aktivizācija būs viena no prioritārajām jomām Latvijas prezidentūrā ES Padomē. Prezidentūras laikā nākamā gada jūnijā Jūrmalā norisināsies **6. ikgadējais Stratēģijas forums**, kas tiks veltīts Latvijas izvēlētiem svarīgiem jautājumiem - kultūrai, enerģētikai, zinātnei, veselībai un telpiskai plānošanai. Katru tēmu caurstrāvos digitalizācijas un reģiona *savienošanas* tematika. Forums ļaus parādīt Latviju kā nozīmīgu reģiona spēlētāju, un vienlaikus arī Jūrmalu kā plaša mēroga reģionālu pasākumu norises vietu.

Līdztekus daudzpusējiem formātiem Latvija turpinās attīstīt ciešu divpusējo sadarbību arī ar reģiona spēcīgākajām un ekonomiski augošajām valstīm - Vāciju un Poliju.

ENERĢĒTIKAS DROŠĪBA

2015. gadā enerģētikas politikā Latviju liks uzsvāru Enerģētikas savienības izveidi un uz tādiem enerģētiskās drošības elementiem, kā izolācijas novēršana, energoresursu avotu un piegādes ceļu diversifikācijas nodrošināšana un starpsavienojumu izveide un uzlabošana.

Lielākais uzsvārs Latvijas prezidentūras laikā enerģētikas jomā tiks likts uz **Enerģētikas savienības koncepta** izstrādi un šīs savienības izveides veicināšanu. Plānojam, ka Enerģētikas savienības koncepts tiks prezentēts Eiropas enerģētikas ministru konferencē „Eiropas Enerģētikas Savienība”, kura notiks Rīgā.

2014. gadā ES ietvaros tika pieņemta Eiropas Enerģētiskās drošības stratēģija, kas saskan ar Latvijas mērķiem un interesēm enerģētikas drošības veicināšanā ilgtermiņā. Latvija panāca vērtīgus rezultātus enerģētikas un klimata politikā. Atšķirībā no citām ES valstīm, Baltijas valstu energosistēmas darbojas paralēlā, sinhronā režīmā ar IPS/UPS reģionu. Kā prioritāte arī pēc 2020. gada Baltijas valstīm ir noteikta **Baltijas valstu energosistēmu integrācija** Eiropas elektroenerģijas tīklos un to sinhronizāciju ar pārējām ES dalībvalstu energosistēmām. Lai stiprinātu enerģētikas drošību gāzes sektorā, tika akcentēta gāzes infrastruktūras attīstība Baltijas valstīs un Somijā. Papildus Latvija panāca savām interesēm atbilstošus lēmumus par **klimata un enerģijas satvaru 2030.gadam** un izdevīgu emisiju ierobežošanas mērķi, ņemot vērā Latvijas specifiku - augsto ne-ETS sektora emisiju īpatsvaru un zemo IKP. 2015.gadā jāturpina darbs pie pārredzama pārvaldības mehānisma izveides ES enerģētikas mērķu sasniegšanai, tai skaitā ES līmenī pieņemtā saistošā atjaunojamo energoresursu mērķa un indikatīvā energoefektivitātes mērķa sasniegšanai.

ES enerģētikas politikas ietvaros 2014. gadā Baltijas valstis panāca, ka **Baltijas enerģijas tirgus starpsavienojumu plāna** (BEMIP) ietvaros pirmajā Kopīgu interešu sarakstā tika iekļauti nozīmīgi ilgtermiņa projekti. Vairāk nekā 167,4

miljoni eiro kā Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (CEF) līdzfinansējums tiks ieguldīti elektroenerģijas infrastruktūras projektu īstenošanai Latvijā, t. sk. 3. elektrības starpsavienojums starp Latviju un Igauniju un Kurzemes loka 3. posms.

2014. gadā tika pieņemti grozījumi Elektroenerģijas tirdzniecības likumā, kas no 2015. gada 1. janvāra paredz pilnībā atvērtu elektrības tirgu ieskaitot mājsaimniecības. 2014. gadā stājās spēkā grozījumi Enerģētikas likumā, kas cita starpā nodrošina brīvu trešo pušu pieeju Latvijas dabasgāzes pārvades sistēmai un uzglabāšanai. 2015. gadā Latvijai jāturpina darbs **Trešās enerģētikas paketes ieviešanā** gāzes sektorā, gatavojot tirgus liberalizācijas otro posmu.

Līdztekus Latvijai jāturpina darbs, lai veicinātu **reģionālās enerģētikas infrastruktūras** pilnveidošanu. Latvijai ir svarīgi, lai tiktu izbūvēti dabasgāzes starpsavienojumi (GIPL, *Balticconnector*), kā arī elektroenerģijas infrastruktūras tālāka attīstība. Vienlaikus Latvija cer, ka tiks panākta vienošanās par ekonomiski izdevīga reģionālā sašķidrinātās dabasgāzes (LNG) termināļa būvniecību. Ņemot vērā, ka 2015. gadā noslēdzas *BEMIP* rīcības plāns attiecībā uz enerģētikas iekšējā tirgu integrāciju, Latvijas prezidentūras laikā noritēs darbs pie *BEMIP* reformām, izvirzot tālākos mērķus enerģētikas tirgus attīstībā.

POLITISKAIS DIALOGS UN SADARBĪBA AR ASV UN KANĀDU

Stratēģiskā partnerība NATO mērķu izpildē paliks vissvarīgākā sadarbības joma ar ASV un Kanādu. Vienlaikus Latvijas interesēm atbilst plaša spektra partnerības stiprināšana ar transatlantiskajiem partneriem, t. sk. brīvās tirdzniecības, kiberdrošības, Eiropas enerģētiskās drošības, vārda un preses brīvības internetā jomā.

Krievijas agresija Ukrainā un Krimas aneksija koncentrēja ASV uzmanību uz NATO partneriem Baltijas reģionā. ASV aktīvā nostāja Krievijas–Ukrainas konfliktā apliecināja, ka **ASV ir un paliek Latvijas ciešākais sabiedrotais**, kā arī ir drošības garants. ASV pirmā no NATO valstīm paziņoja par sešu papildus iznīcinātāju nosūtīšanu NATO Gaisa telpas patrulēšanas operācijas nodrošināšanai Baltijas valstīs un nekavējoties īstenoja vairākus citus preventīvus pasākumus. Būtiska nozīme bija ASV iniciatīvai augstākajā līmenī tikties ar Baltijas valstu amatpersonām. ASV viceprezidenta Džo Baidena vizītes laikā Lietuvā martā un ASV prezidenta Baraka **Obamas** vizītes laikā Tallinā septembrī, kas risinājās dienu pirms NATO samita Velsā, notika divpusēja tikšanās ar Latvijas prezidentu Andri Bērziņu un citiem Baltijas valstu prezidentiem.

2015. gadā sadarbībā ar pārējiem partneriem Latvijas interesēs ir sekmēt stratēģisko partnerību ar ASV **NATO mērķu izpildē** un starptautiskās drošības stiprināšanā. Nepieciešams sekmēt augsta līmeņa politiskā dialoga uzturēšanu ar ASV, t. sk., plānojot valsts amatpersonu vizītes ar politisku un ekonomisku dimensiju. Latvijas interesēs ir panākt arī ciešāku ASV iesaisti Eiropas enerģētiskās drošības stiprināšanā.

Latvijai ir būtisks **ASV atbalsts kiberdrošības** spēju attīstīšanā nacionālā un reģionālā līmenī, īpaši kiberdrošībai kritiskajā infrastruktūrā enerģētikas jomā. 2015. gadā Latvija turpinās aktīvi piedalīties sadarbībā kiberdrošības jautājumos ar ASV iesaisti. Jau 2014. gada nogalē pirmie Latvijas eksperti devās ASV rīkotajās kiberdrošības apmācībās, līdzīgas apmācības un četrpusējas konsultācijas (ASV+Baltijas valstis) plānotas visa 2015. gada garumā.

Latvijas interesēs ir kopīgs darbs ar ASV **Austrumu partnerības valstīs un Centrālāzijā**, sadarbojoties tieslietu sektora, robežu drošības, muitas darba uzlabošanā, kā arī izglītības sektora konkurētspējas attīstīšanā. Krievijas–Ukrainas konflikts aktivizēja nepieciešamību paplašināt krievu valodā pieejamās objektīvās informācijas avotus, kā arī stiprināt brīvas mediju vides attīstību. Ņemot vērā ASV pieredzi, jāturpina jau iesāktā sadarbība, lai veicinātu vārda, preses un citu izteiksmes pamatbrīvību, kā arī demokrātisko principu ievērošanu informatīvajā telpā.

Transatlantiskās Tirdzniecības un investīciju partnerības līgums

Viena no Latvijas prezidentūras ES prioritātēm būs sarunu aktivizācija par Transatlantiskās Tirdzniecības un investīciju partnerības līgumu (TTIP). Latvija aktīvi atbalstīs Eiropas Ārējās darbības dienesta un Komisiju **TTIP sarunu procesā**, kuru paredzēts noslēgt 2016. gadā, iestājoties par lielāku informāciju atklātību un sarunu procesa caurskatāmību. Līgums veicinās Latvijai svarīgās ekonomiskās attiecības ar ASV pozitīvi ietekmējot Latvijas iedzīvotāju dzīves standartu un labklājību, kā arī sniegs jaunas iespējas uzņēmējiem, īpaši farmācijas, pārtikas un kokapstrādes nozarēs. Līgums ir arī ģeopolitiski nozīmīgs, apstiprinot spēcīgu un vienotu partnerību starp ES un ASV. Nolīgums kalpos par platformu jaunās paaudzes 21. gadsimta tirdzniecības un investīciju līgumiem, radot priekšnosacījumus standartu attīstībai pasaules mērogā.

Notiek darbs pie abām pusēm pieņemama risinājuma atrašanas vairākās jomās. Latvijas īpašās interesēs ir **enerģētikas sadaļas** iekļaušana TTIP tekstā, kas veicinātu ASV iesaisti Eiropas un reģionālās enerģētiskās neatkarības stiprināšanas un piegādātāju diversifikācijā, kā arī augstu standartu saglabāšana pārtikas drošības un sabiedrības veselības jomās.

Kanāda

Pašreizējā ģeopolitiskajā situācijā ir svarīgi stiprināt transatlantiskās saites un demonstrēt vienprātību eiroatlantisko partneru starpā. Krievijas militārā agresija Ukrainā un Krimas aneksija arī **Kanādas** uzmanību pievērta NATO partneriem Baltijas reģionā. Kanādas valdība pirmo reizi pieņēma lēmumu par iesaisti NATO Gaisa telpas patrulēšanas operācijā Baltijas valstīs, kā arī nosūtīja savu ekspertu darbam NATO Stratēģiskās komunikācijas centrā Rīgā.

2014. gada rudenī starp ES un **Kanādu** tika pabeigtas sarunas par Visaptverošo ekonomikas un tirdzniecības līgumu (CETA), kā arī Stratēģiskās partnerības līgumu (SPA). 2015. gadā plānota šo līgumu juridiskā izvērtēšana un Latvijas interesēs ir atbalstīt līgumu provizorisko piemērošanu. Brīvā tirdzniecības telpa starp ES un Kanādu aktivizēs jau esošās Latvijas ekonomiskās attiecības ar Kanādu, kā arī paplašinās divpusējo tirdzniecību ar jaunām nozarēm. Latvijas interesēs ir arī turpināt veiksmīgi iesāktos divpusējos ekonomiskos **projektus aviācijas un kalnrūpniecības nozarēs**, kā arī aktivizēt ostu sadarbību.

ĀRĒJĀS EKONOMISKĀS ATTIECĪBAS

Iestāšanās ESAO, jaunu ārējo tirgu apgūšana un ārējo ekonomisko sakaru diversifikācija ir Ārlietu dienesta primārie mērķi ekonomisko attiecību jomā. Lai to sasniegtu Ārlietu ministrija sadarbībā ar nozaru ministriņām 2015. gadā turpinās ESAO iestāšanās sarunu procesu, paplašinās diplomātisko pārstāvniecību tīklu, kā arī aktivizēs darbību pie valsts ārējā ekonomiskā tēla veidošanas.

Kļūstot par Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO)

dalībvalsti, Latvija varēs izmantot organizācijas zināšanu, padomu un paraugpraksi plašo krājumu, lai atbalstītu savus valsts politikas veidotājus. Pēc pievienošanās ESAO Latvijai kopā ar pasaules attīstītākajām ekonomiskajām lielvarām būs iespējas ietekmēt galveno iniciatīvu un instrumentu izstrādi, kā arī to īstenošanu globālās ekonomiskās, sociālās un vides pārvaldības uzlabošanai. Nodrošinot atbilstību augstajiem **ESAO standartiem** biznesa vides un valsts pārvaldes jomā, tiks stiprināta Latvijas ekonomikas ilgtspēja, kā arī veicinātas ārējās ekonomiskās aktivitātes.

2014. gadā sekmīgi turpinājās tehniskais pievienošanās process ESAO. Tehniskās sarunas ar komitejām bez kavēšanās notiek saskaņā ar iepriekš noteikto laika grafiku un sarunas plānots noslēgt līdz 2015. gada beigām. 2014. gadā Ārlietu ministrija iesniedza ESAO Latvijas **iestāšanās sarunu** sākotnējo memorandu. Ir uzsāktas tehniskās pievienošanās sarunas, kas paredz papildus informācijas sagatavošanu, ESAO sekretariāta un komiteju misiju Rīgā nodrošināšanu. Katra ESAO iestāšanās sarunu Ceļa kartē minētā komiteja un darba grupa, kopskaitā 21, veic izvērtējumus un analīzi par esošo situāciju Latvijā katrā no politikas jomām, kā arī atsevišķās komitejās ir sniegtas sākotnējās rekomendācijas iespējamajiem uzlabojumiem. Diskusijas par šīm rekomendācijām turpināsies 2015. gadā.

2014. gadā, sperot svarīgu soli pretī dalībai ESAO un uzlabojot biznesa vidi un valsts pārvaldes kvalitāti, Latvija kļuva par 41. dalībvalsti ESAO **Konvencijai par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanu** starptautiskajos biznesa darījumos, kā arī pievienojās Konvencijai par savstarpējo administratīvo palīdzību nodokļu jomā, kuras mērķis ir sniegt palīdzību nodokļa maksātājiem un nodrošināt tiem tiesību aizsardzību. Latvija turpināja arī valsts kapitālsabiedrību reformu, kā rezultātā tika pieņemts likums, kas atbilsts ESAO dalībvalstu standartiem un labākajai praksei.

Ārējo ekonomisko sakaru diversifikācija

Krievijas ekonomiskā recesija, kā arī tās atbilde uz ES vērstajām sektorālajām sankcijām virknei Latvijas uzņēmumu, jo īpaši pārtikas nozarē liek **apgūt jaunus eksporta tirgus** savas produkcijas noietam. Iepriekšējos gados veiktās Ārlietu dienesta iestrādes ārējās ekonomiskās politikas koordinācijā, vēstniecību tīkla paplašināšanā un Latvijas ārējā tēla veidošanā (Latvijas Institūts) kalpos par pamatu atbalsta sniegšanā uzņēmējiem arī 2015. gadā.

Prioritārais virziens Ārlietu ministrijas darbībā 2014. gadā bija ārējo sakaru **diversifikācija**. Kā kopīga ilgtermiņa uzņēmēju un valsts institūciju darba rezultāts ir pieaudzis Latvijas preču eksports uz vairāku valstu tirgiem (aizvadītā gada 9 mēnešos, piemēram, uz Pakistānu par 256%, Uzbekistānu - par 150%, Ēģipti - par 85%, Dienvidkoreju – par 66%, Kanādu par 48%, Azerbaidžānu – par 30%, Ķīnu par – 25%). Vienlaikus Latvijas uzņēmēji ir bijuši konkurētspējīgi arī ES ietvaros, palielinot eksporta apjomu uz Spāniju par 82%, uz Apvienoto Karalisti par 44% un uz Īriju par 35%.

Reaģējot uz situāciju pārtikas nozarē, Ārlietu ministrija sadarbībā ar Pārtikas un veterināro dienestu un citām valsts institūcijām aktīvi iesaistās **pārtikas eksporta sertifikācijas** nodrošināšanā ar jaunajiem eksporta tirgiem Āzijā, Līča valstīs, Latīņamerikā un Ziemeļāfrikā. 2015. gadā sagaidāmas pirmās Latvijas pārtikas produktu (piena un zivju produktu) kravas uz Ķīnu. Norisināsies arī biznesa misijas uz Indiju, Pakistānu un Līča valstīm.

Latvijas transporta un loģistikas infrastruktūra ir pamats gan eksporta veicināšanai, gan arī tranzīta kravu piesaistei. Tāpēc arī 2014. gadā Ārlietu ministrija

sadarbībā ar transporta nozari organizēja **augsta līmeņa transporta konferenci** „Savienojot Āziju un Eiropu”. Šo tēmu tiek plānots turpināt arī 2015. gadā.

Diplomātiskās pārstāvniecības paplašināšana

2014. gadā Latvija turpināja diplomātiskās pārstāvniecības paplašināšanu, tā veidojot priekšnosacījumus Latvijas uzņēmēju ienākšanai jaunajos tirgos un ārzemju investīcijām. Tika atvērtas **jaunas diplomātiskās pārstāvniecības** Indijā un Apvienotajos Arābu Emirātos. Latvijas tieša klātbūtne jau šobrīd palīdz attīstīt izglītības eksportu uz Indiju, veidojas iestrādes sadarbībai informācijas tehnoloģiju un transporta jomās. Apvienotie Arābu Emirāti un Līča reģiona valstis ir kā perspektīvi tirgi Latvijas pārtikas produktiem, kosmētikai un parfimērijai, kā arī augstas kvalitātes pakalpojumiem (arhitektūra, dizains, būvniecība, izklaides sfēra).

2015. gadā Ārlietu ministrija gatavosies plānotajai **vēstniecības atvēršanai Dienvidkorejā** un turpinās strādāt pie Latvijas diplomātiskās pārstāvniecības paplašināšanas strauji augošajos pasaules reģionos, kā arī vadošo tirdzniecības bloku valstīs.

Ārvalstu Latvijas **goda konsulu tīkls**, kas aizvadītajā gadā turpināja paplašināties. Ir atvērti jauni Latvijas goda konsulāti Indijā (Bangalora), Mongolijā (Ulanbatora), Ukrainā (Čerņigovas apgabals), Turcijā (Alānijas reģions), kā arī ES dalībvalstīs. 2015. gadā Ārlietu ministrija aktīvi turpinās paplašināt goda konsulu tīklu līdz šim mazāk aptvertajos Āfrikas, Latīņamerikas, Tuvo Austrumu un Dienvidaustrumāzijas reģionos.

ES STRATĒGISKIE PARTNERI

Attiecībās ar Ķīnu Latvija ir svarīga ES un Ķīnas sarunu par investīciju līgumu sekmīga virzīšana prezidentūras laikā, kā arī ir sadarbības ar Ķīnu veicināšana transporta un loģistikas jomā 16+1 formāta ietvaros. Latvijas interesēs ir konsekventi padziļināt attiecības ar Japānu, Korejas Republiku, kā arī ar Latīņameriku, it īpaši Brazīliju, fokusējoties uz ekonomisko sakaru paplašināšanu.

Attiecības ar Ķīnu ES un Latvijai ir īpaši nozīmīgas, ņemot vērā Ķīnas **pieaugošo** ekonomisko un politisko **lomu** reģionā un globāli. Ķīna ir otrā lielākā pasaules ekonomika, kā arī ir otrais lielākais ES tirdzniecības partneris.

Pagājušā ES un Ķīnas samita laikā tika pieņemta visaptveroša programma rīcībai visās savstarpējās sadarbības jomās līdz 2020. gadam – *EU-China 2020 Strategic Agenda*. Samita laikā puses nolēma uzsākt sarunas par **investīciju aizsardzības līguma noslēgšanu** starp ES un Ķīnu. Kopējais ES investīciju līgums ar Ķīnu aizstātu Latvijas-Ķīnas divpusējo investīciju līgumu. Nākamais ES un Ķīnas samits paredzēts 2015. gada pirmajā pusgadā, Latvijas prezidentūras ES Padomē laikā. Latvija ir ieinteresēta, lai ES un Ķīnas sarunas par investīciju līgumu prezidentūras laikā tiktu sekmīgi virzītas uz priekšu.

Latvijas interesēs ir **ekonomisko attiecību veicināšanai** ar Ķīnu, sekmējot eksporta attīstību Ķīnas virzienā, jo īpaši pārtikas produkcijai. Lai gan Latvijas tirdzniecības partneru vidū Ķīna šobrīd ierindojas tikai 13. vietā, ekonomiskajai sadarbībai abu valstu starpā ir liels potenciāls. Kopš 2012. gada savu sadarbību ar Ķīnu Latvija realizē ne tikai divpusēji un ES un Ķīnas Stratēģiskās partnerības ietvaros, bet arī Ķīnas un Centrālās un Austrumeiropas valstu sadarbībā - **16+1** formātā. Tā samitu laikā notiekošās Latvijas un Ķīnas premjerministru tikšanās ļauj

augstākajā līmenī virzīt Latvijai interesējošos, it īpaši ekonomiskos jautājumus. Latvijas galvenā prioritāte 16+1 formāta ietvaros ir sadarbība ar Ķīnu transporta un loģistikas jomā. 2014. gada jūnijā Latvija kopā ar Ķīnu organizēja augsta līmeņa konferenci transporta jautājumos. Šādu konferenci paredzēts rīkot arī 2015. gada aprīlī, šoreiz to organizējot *ASEM* ietvaros.

Japāna ir aktīva G7 dalībvalsts un arī nozīmīga NATO partnervalsts. Latvijai ar **Japānu** ir svarīgas stratēģiskās attiecības gan ES ietvarā, gan arī divpusēji. Ar Japānu būtiski sadarboties globālās drošības jautājumos, t. sk. miera un drošības misijās. Vienlaikus vēl joprojām saglabājas neizmantots būtisks potenciāls tirdzniecības un investīciju palielināšanā. Savas prezidentūras laikā Latvija atbalstīs aktīvu darbu pie ES un Japānas stratēģiskās sadarbības līguma, kā arī pie brīvās tirdzniecības līguma. Līgumu noslēgšana sniegs papildus iespējas Latvijai aktīvāk apgūt Japānas tirgus sniegtās iespējas. Starpvaldību un augsta līmeņa biznesa dialogs ar Japānu ir priekšnosacījums plašākai uzņēmēju sadarbībai, kā arī investīciju piesaistei nākotnē. Tāpēc svarīgas bija 2014. gadā organizētās Japānas uzņēmēju delegāciju vizītes, t. sk. Japānas biznesa federācijas *Keidanren* viceprezidenta vizīte, kā arī vairākas augsta līmeņa amatpersonu vizītes. Biznesa vides uzlabošanai ir izstrādāti vairāki divpusējie līgumprojekti, t. sk. Latvija aktualizēja jautājumu par dubultnodokļu konvencijas noslēgšanu. 2015. gadā turpināsies darbs divpusējo attiecību stiprināšanā, sadarbībā ar nozaru ministrijām veicinot biznesa kontaktus.

Starp ES un **Korejas Republiku** noslēgtā brīvās tirdzniecības līguma ietvaros Latvija meklēs iespējas efektīvāk izmantot tā priekšrocības. Līdz ar Latvijas vēstniecības plānoto atvēršanu Korejas Republikā aktivitātes tiks vērstas uz ekonomisko attiecību aktivizēšanu. 2014. gadā Ārlietu ministrija ir piedalījies vairākos eksporta semināros, kā arī aktīvi strādājusi ar Korejas vēstniecību Rīgā, piedāvājot sadarbības padziļināšanu ekonomikā.

Latvijas interesēs ir konsekventi padziļināt attiecības ar **Latīņameriku un Karību valstīm** gan ES, gan divpusējā formātā, īpašu uzmanību vēršot uz ekonomisko sakaru paplašināšanu. Latīņamerikas valstīs ir īpaši būtiskas Latvijas augstskolu izglītības eksportam. Latvijas interesēs ir stiprināt attiecības ar Brazīliju, kas ir septītā lielākā pasaules ekonomika ar centieniem panākt pieaugošu ietekmi reģionā un pasaulē. Latvijas sekmēs veiksmīgu ES-Latīņamerikas un Karību valstu un valdību vadītāju (EU-CELAC) samita norisi Latvijas prezidentūras ES Padomē laikā.

ATTIECĪBAS AR KRIEVIJU

Nemot vērā Krievijas rīcību Ukrainā, Latvija iestājas par vienotu un stingru ES politiku, apvienojot diplomātijas un ierobežojošo pasākumu instrumentus. 2015. gadā ES ietvaros būs aktīvi jāstrādā pie jaunas pieejas attiecībām ar Krieviju, ar galveno mērķi Krievijai atgriezties pie starptautisko tiesību ievērošanas un savu starptautisko saistību izpildes. Divpusējā līmenī Latvija turpinās sadarbību ar Krieviju praktisku jautājumu risināšanā.

2014. gadā Krievijas izraisītais konflikts Eiropas vidienē būtiski ietekmēja ES–Krievijas attiecības un joprojām nav atrisināts, balstoties uz starptautiskajām tiesību normām. Latvija iestājas par vienotu un stingru ES politiku attiecībās ar Krieviju, uzsverot, ka jāsteno divu ceļu pieeja, apvienojot diplomātiju ar ierobežojošo pasākumu pielietošanu.

Reaģējot uz Krievijas rīcību, ES īstenoja virkni **diplomātisko, politisko un ekonomisko pasākumu**. ES apturēja vairāku ES-Krievijas sadarbības formātu

darbību, noteica iecelšanas aizliegumus dalībvalstīs, veica līdzekļu iesaldēšanu personām un organizācijām, kā arī ieviesa eksporta un importa aizliegumus un citus ierobežojumus. ES uzsāka **Krimas aneksijas neatzīšanas politiku**, kas ietver kontaktu ierobežošanu ar Krimas iestādēm, jebkuru investīciju aizliegumu Krimā, aizliegumu Krimas izcelsmes preču importam uz ES dalībvalstīm un tirdzniecības ierobežojumus transporta, telekomunikāciju, enerģētikas nozarē, kā arī naftas, gāzes un minerālvielu ieguves industrijā. ES tūrisma uzņēmumiem aizliegts piedāvāt klientiem pakalpojumus Krimā vai Sevastopolē, izņemot ārkārtas gadījumus, kā arī Eiropas kruīza kuģiem aizliegts ieiet jebkurā Krimas ostā. ES ir konsekventi aicinājusi Krieviju iesaistīties dialogā konflikta Ukrainā risināšanai, piedāvājot dažādus ceļus krīzes noregulēšanai.

ES un Krievijas attiecību sarežģītais raksturs Latvijai, kā ES Padomē prezidējošai valstij, 2015. gadā radīs papildus izaicinājumus. Aktuālākais uzdevums ES-Krievijas attiecībās joprojām būs strādāt pie tā, lai Krievija atgrieztos saistošo starptautisko tiesību ievērošanas un starptautisko saistību izpildes. Savas prezidentūras laikā Latvija būs gatava konstruktīvi strādāt pie aktuālajiem ES-Krievijas attiecību dienas kārtības jautājumiem, stingri ievērojot vispāratzītu starptautisko principu ietvarus. **Attiecību normalizācija** būs atkarīga no Krievijas turpmākas rīcības un situācijas attīstības Ukrainā. Krīze ES-Krievijas attiecībās aktualizē nepieciešamību pārskatīt stratēģisko partnerību un izstrādāt atbilstošu sadarbības modeli ar Krieviju. Latvijas un ES pamatmērķis ir Krievijas rīcība atbilstoši starptautisko tiesību principiem, nevis šīs valsts izolācija.

Notikumu attīstība Ukrainā un kopējais ES-Krievijas attiecību stāvoklis ir atstājis iespaidu uz kopējo **divpusējo attiecību** gaisotni un arī atsevišķiem sadarbības elementiem. Tas, atbilstoši ES kopējai nostājai, pamatā attiecas uz augsta politiskā līmeņa kontaktu iesaldēšanu un noteikto ierobežojošo pasākumu īstenošanu. Sadarbība ekspertu un nozaru līmenī Latvijai svarīgu jautājumu risināšanā turpinājās (Ārlietu ministriju konsultācijas, robežas demarkācijas komisijas darbs, sadarbība transporta, robežapsardzības un muitas jomās).

2014. gadā Krievija dažādos formātos turpināja izplatīt **neobjektīvu informāciju** par cilvēktiesību situāciju Latvijā, kā arī dezinformēja ar mītu par it kā „nacisma atdzimšanu”. Latvija konsekventi atspēkoja šos apgalvojumus, vienlaikus norādot uz progresējošiem demokrātiju ierobežojošajiem procesiem pašā Krievijā. Tika sperti arī konkrēti soļi Krievijas propagandas aktivitāšu ierobežošanai.

2015. gadā divpusējo attiecību dinamika lielā mērā būs atkarīga no situācijas Ukrainā un ES-Krievijas attiecību kopējās virzības. Latvija turpinās praktisko sadarbību ar Krieviju dažādās jomās un līmeņos atbilstoši tās nacionālajām interesēm. Tiks veikti pasākumi, lai pretdarbotos **Krievijas propagandas aktivitātēm** starptautiskajās organizācijās un medijos. Ņemot vērā arvien pieaugošo t. s. “krievu pasaules” koncepcijas izmantošanu no Krievijas puses, Latvija iestāsies pret mēģinājumiem šķelt sabiedrību vai apdraudēt valsts demokrātisko iekārtu un drošību. Latvija veicinās koordinētu rīcību ar partnervalstīm ES un reģionālajā līmenī, lai stiprinātu informatīvo telpu ES un Austrumu partnerības valstīs. Latvija atbalstīs kvalitatīvu un brīvu mediju vidi, kā arī objektīvas informācijas pieejamību. Latvija uzturēs starptautisko organizāciju un forumu dienaskārtībā jautājumus par demokrātijas, kā arī cilvēktiesību situāciju Krievijā.

ATBALSTS CILVĒKTIESĪBĀM, INTERNETA UN MEDIJU BRĪVĪBAI

Starptautisko tiesību principu ievērošana, demokrātija, taisnīgums, cilvēka tiesību un pamatbrīvību ievērošana ir principi, bez kuriem nav iespējama ilgtermiņa drošība, izaugsme vai pārticība. Latvijas darbība starptautiskajās organizācijās balstās uz šo pamatprincipu aizstāvību, kā arī to ieviešanu visā Eiropā un arī globāli.

Šo principu vadīta Latvija 2014. gadā aktīvi rīkojās, lai starptautiskās organizācijas un to pārstāvji (ANO, EDSO, Eiropas Padome, u.c.) iesaistītos Krievijas agresijas pret Ukrainu pārtraukšanā, karaspēka izvešanā, atbalsta separātistiem izbeigšanā. Tika nodrošināta šī jautājuma uzturēšana starptautisko organizāciju darba kārtībā, starptautiskā klātbūtne un palīdzības sniegšana Ukrainai, kā arī nodrošināta objektīva informācija par notiekošo. Gan starptautiskajos forumos, gan divpusēji pastāvīgi aktualizējam jautājumu par smagajiem **Krimas tatāru un ukraiņu tiesību pārkāpumiem** Krievijas Federācijas anektētajā Krimā, Ukrainā.

2014. gadā Latvijas politika, tās ieviešanas rezultāti un sasniegumi cilvēktiesību jomā tika aktīvi skaidroti ANO, EDSO un Eiropas Padomes **monitoringa mehānismu** ietvaros: Valdības komentāri par Vispārējās konvencijas par nacionālo minoritāšu aizsardzību Konsultatīvā komitejas viedokli; Valdības komentāri par Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību starpposma rekomendāciju īstenošanu; Valdības komentāri par Eiropas Komitejas spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai soda novēršanai sagatavoto ziņojumu par vizīti Latvijā.

Latvijas paveikto sabiedrības integrācijas un mazākumtautību politikas jomā savā vizītē Latvijā atzinīgi novērtēja EDSO Augstā komisāre mazākumtautību jautājumos A. Tūrsa. Komisāre īpaši atzīmēja Pilsonības likuma grozījumu rezultātā panākto progresu.

Pēc vairāku gadu neatlaidīga un intensīva darba Latvijas kandidatūras lobēšanā **Latvija tika ievēlēta ANO Cilvēktiesību padomē** uz termiņu no 2015. līdz 2017. gadam. Dalība Padomē Latvijai ļaus aktīvāk iesaistīties dažādu iniciatīvu tapšanas procesā un tā sniegt ieguldījumu cilvēktiesību un pamatbrīvību veicināšanā globālā mērogā. ANO Ģenerālās Asamblejas ietvaros notika ASV iniciēto Vienlīdzīgas nākotnes partnerības (*Equal Futures Partnership*) un pilsoniskās sabiedrības organizāciju atbalsta fonda *Lifeline* dalībvalstu augsta līmeņa pasākumi. Latvija atbalsta un izmanto dalību abas iniciatīvās, lai īstenotu savus mērķus cilvēktiesību un pamatbrīvību veicināšanā gan Latvijā, gan pasaulē.

Latvija turpināja veicināt cilvēktiesību un **pamatbrīvību aizsardzību virtuālajā vidē**, starptautiskajos forumus iestājoties pret centieniem ierobežot vārda brīvību internetā. Latvija arī turpināja aktīvu dalību Koalīcijā par interneta brīvību (*Freedom Online Coalition*).

2015. gadā Latvija turpinās realizēt savas prioritātes cilvēktiesību jomā – cilvēktiesību universāluma principa veicināšanu, sieviešu tiesības un dzimumu līdztiesību, vārda brīvību, t. sk. virtuālajā vidē, brīvu pilsoniskās sabiedrības attīstību. Latvija aicinās ANO dalībvalstis sadarboties un uzturēt atvērtu dialogu ar ANO ziņotājiem un darba grupām. Prioritāšu īstenošana notiks ciešā sadarbībā ar Latvijas pilsonisko sabiedrību. Prezidentūras ES Padomē laikā Latvija īpašu uzmanību pievērsīs **vārda un mediju brīvībai**, dzimumu līdztiesībai, kā arī pilsoniskās sabiedrības atbalstam. 2015. gada 2.-4. maijā Rīgā norisināsies Pasaules preses brīvības dienas pasākumi.

2014. gadā Latvijas noslēdza savu prezidentūru ANO **Dzimumu līdztiesības** un sieviešu iespēju veicināšanas institūcijas (*UN-Women*) Izpildpadomē. Izpildpadomei izdevās pieņemt institūcijas veiksmīgai darbībai nozīmīgus dokumentus. 2015. gadā Latvija kā *UN-Women* Izpildpadomes dalībvalsts un sadarbībā ar *UNESCO* plāno organizēt vairākus pasākumus, kas būs veltīti sieviešu lomai medijos un izglītībā.

ATTĪSTĪBAS SADARBĪBA

2014. tika stiprināta attīstības sadarbība kā nozīmīgs ārpolitikas instruments, kas Latvijai ir īpaši aktuāls tās ārpolitikas prioritāšu reģionos - Austrumu partnerības un Centrālāzijas valstīs. Divpusējās sadarbības prioritātes bija atbalsts labas pārvaldības un likuma varas, dzimumu līdztiesības un ilgtspējīgas ekonomiskās izaugsmes jomā.

2014. gadā divpusējās attīstības sadarbības īstenošanai tika piešķirts finansējums 213 813 EUR apmērā, kas ir trīskāršs pieaugums salīdzinājumā ar 2013. gadu. 2014.gada laikā šim mērķim izdevās novirzīt vēl papildus 250 00 EUR. Tika turpināti jau iesāktie, un uzsākti jauni projekti **Moldovā, Gruzijā, Baltkrievijā un Uzbekistānā** tādās jomās kā laba pārvaldība un likuma vara, tieslietu un reģionālā attīstība, valsts pārvaldes reformas, reģionālā sadarbība, mazo un vidējo uzņēmumu attīstība un eksportspējas stiprināšana, sociālā aizsardzība, nodarbinātība un izglītība. Tāpat arī turpinājās sadarbība ar Afganistānu apmācību jomā tehniskajās zinātnēs. Ņemot vērā situāciju **Ukrainā**, 2014. gadā īpaša uzmanība tika pievērsta Latvijas atbalsta sniegšanai Ukrainas demokrātisko reformu procesiem. Uzsākta veiksmīga sadarbība, nododot Latvijas pieredzi tādās jomās kā reģionālā attīstība, e-pārvalde, laba pārvaldība un cīņas pret korupciju veicināšana. Tāpat arī sniegts atbalsts Latvijas nevalstisko organizāciju darbam un kapacitātes stiprināšanai, turpinot nodrošināt līdzfinansējumu Eiropas Komisijas un citu donoru finansētiem projektiem.

2014. gadā Ārlietu ministrija sadarbībā ar Rīgas Juridisko augstskolu uzsāka **apmācību programmu Austrumu partnerības un Centrālāzijas valstu**, valsts pārvaldes un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju studijām Latvijā, piedāvājot starpdisciplināru apmācību kursu par ES un starptautiskās ekonomikas, politikas un juridiskajiem jautājumiem, kā arī nodrošinot Latvijas kā ES dalībvalsts zināšanu un pieredzes nodošanu.

2015. gadā divpusējās attīstības sadarbības īstenošanai būs pieejami 413 813 EUR, ļaujot turpināt 2014. gadā uzsāktās attīstības sadarbības aktivitātes. 2015. gadā galvenie uzdevumi būs saistīti ar Latvijas vadošo lomu Eiropas tematiskajā gadā, kas tiks veltīts attīstības sadarbības tēmai. Tāpat turpināsies aktīva iesaiste diskusijās ES un ANO līmenī par **jaunajiem ANO attīstības mērķiem pēc 2015. gada**. Latvija paudusi stingru atbalstu tādu jautājumu kā labas pārvaldības un likuma varas, dzimumu līdztiesības un ilgtspējīgas ekonomiskās izaugsmes jautājumu iekļaušanai jaunajos mērķos. Latvijas prezidentūra ES Padomē sakrīt ar ANO starpvaldību sarunu posmu par jaunajiem mērķiem un to finansēšanu, līdz ar to Latvijai būs nozīmīga loma spēcīgas, kā arī vienotas ES pozīcijas paušanai ANO diskusijās.

SADARBĪBA AR DIASPORU UN KONSULĀRAIS DIENESTS

Latvijas interesēs ir palīdzēt saglabāt saikni ar dzimteni valstspiederīgajiem ārvalstīs un pilnvērtīgi iesaistīt viņus Latvijā notiekošajos sabiedriskajos procesos. Nozīmīgs uzdevums ir sniegt atbalstu ārvalstu

iedzīvotājiem, kas izvēlējušies Latviju kā tūrisma, ikdienas darbu vai kā uzņēmējdarbības mērķi.

Ārlietu un konsulārā dienesta praktiskā darbība arī turpmāk būs vērsta uz to, lai atbalstītu latviskās identitātes, kā arī **saiknes ar Latviju** uzturēšanu. Tiks veicināta latviešu valodas un kultūras izplatība pasaulē, nodrošināta diasporas pilsoniskā un politiskā līdzdalība, kā arī veidota ciešāka mijiedarbība ekonomikā, kultūrā, izglītībā un zinātnē. Būtiski ir arī atbalstīt tos, kas vēlas atgriezties Latvijā.

Ārpus Latvijas pastāvīgi dzīvo vairāk nekā 370 000 cilvēku, kas sevi identificē ar Latvijas valsti. Šobrīd lielākās kopienas ir ES valstīs, ASV, Kanādā, Austrālijā, Krievijā, Izraēlā. Ārvalstīs atrodas apmēram 1000 latviešu organizācijas. Pasaulē ir apmēram 100 latviešu skolas, nometnes un vasaras skolas. Lielākā daļa saņem mācību materiālus un atbalstu no Latvijas.

Ar diasporas organizāciju Pasaules Brīvo latviešu apvienību un ar viņu organizācijām notiek **sadarbība izglītības, kultūras un ekonomikas** jomās. Ārlietu ministrija sniedz atbalstu, gatavojoties Vispārējiem un reģionālajiem Dziesmu un Deju svētkiem. 2014. gadā notika Pirmais latviešu jaunatnes forums. 2015. gadā notiks Otrais Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forums.

Ārlietu ministrija palīdzēja pētnieku grupai īstenot nozīmīgāko pētījumu par diasporu Latvijas vēsturē, kā arī Latvijas Universitātei izveidot Diasporas un migrācijas pētījumu centru. Stiprinot **informatīvo atbalstu diasporai**, Ārlietu ministrija ir izveidojusi informatīvu ceļvedi tautiešiem ārvalstīs savā mājaslapā. Ārlietu ministrija attīsta sadarbību ar diasporas medijiem un interneta vietnēm. Reemigrācijas atbalsta plāna 2013.-2016. gadam ietvaros tiek sniegts atbalsts tautiešiem, kuri vēlas un atgriežas uz dzīvi Latvijā.

Lai nodrošinātu Latvijas pilsoņiem Satversmē noteiktās tiesības uz politisko līdzdalību, Ārlietu dienests izveidoja 98 iecirkņus 41 pasaules valstī, lai Latvijas pilsoņi ārvalstīs varētu nodot savu balsi **12. Saeimas vēlēšanās**, kā arī nodrošināja ārvalstīs dzīvojošajiem pilsoņiem iespēju nodot balsi Eiropas Parlamenta vēlēšanās.

Sakarā ar 2013. gadā pieņemtajiem grozījumiem Pilsonības likumā ir **paplašinājies Latvijas pilsoņu loks**. 2014. gadā Latvijas pārstāvniecībās tika pieņemti 4125 pieteikumi pilsonības reģistrācijai. Tas ir gandrīz četras reizes vairāk nekā 2013. gadā. Ārlietu ministrijas Konsulārais departaments sadarbībā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi īstenoja braucienus ar mobilajām pasu darbstacijām Austrālijā, Apvienotajā Karalistē, Īrijā, Jaunzēlandē, ASV, Kanādā un Islandē. Šajos braucienos tika noformēti pasu un personas apliecību pieteikumi, kā arī sniegti citi konsulārie pakalpojumi. Tas dod iespēju Latvijas valstspiederīgajiem tuvāk savai dzīvesvietai saņemt nepieciešamo pakalpojumu, kā arī stiprina ārvalstīs dzīvojošo tautiešu saikni ar Latviju. Daudzi Latvijas pilsoņi izgatavotās pases saņēma laikus, lai varētu piedalīties 12. Saeimas vēlēšanās.

2014. gadā Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde sadarbībā ar Ārlietu ministriju veikusi stacionāro pasu darbstaciju nomaiņu visās Latvijas pārstāvniecībās ārvalstīs, lai 2015. gada janvārī uzsāktu darbu ar jaunajām darbstacijām, nodrošinot ērtāku un ātrāku apmeklētāju apkalpošanu. 2014. gada pirmajos 3 ceturkšņos, salīdzinot ar tādu pašu laika periodu 2013. gadā, Latvijas diplomātiskajās un konsulārajās pārstāvniecībās ārvalstīs vīzu pieteikumu skaits ir pieaudzis par 5% (kopā 152270 vīzas), valsts nodevās par izsniegtajām vīzām ir iekasēti 6 017 327 EUR.

Ārlietu ministrija turpināja attīstīt **vīzu pārstāvības** tīklu. Pārstāvības līgumi ar citām Šengenas līguma dalībvalstīm, atbilstoši kuriem tās izsniedz vīzas Latvijas vārdā, sekmē legālo ieceļošanu no tām valstīm, kur Latvijai nav savas pārstāvniecības. Ir interese atvieglot vīzas saņemšanas iespējas attiecīgās trešās valsts pilsoņiem, kuru nolūks ir ceļot uz Latviju. 2015. gadā tiks turpinātas sarunas ar Šengenas dalībvalstīm par jaunām pārstāvības iespējām.

Tuvojas noslēgumam **Latvijas un Baltkrievijas** vienošanās grozījumu saskaņošanas process par pierobežas teritoriju iedzīvotāju savstarpējo braucienu vienkāršošanu. Grozījumu spēkā stāšanās ir plānota 2015. gadā.

LATVIJAS ĀRPOLITIKAS PAMATVIRZIENI 12.SAEIMAS DARBĪBAS LAIKĀ

Līdztekus iekšpolitiskajiem faktoriem 12. Saeimas darbības laikā Latvijas ārpolitiku primāri ietekmēs norises gan ES, gan tās kaimiņos. Situācijas attīstība Eiropā un īpaši Austrumukrainā būs svarīgs priekšnoteikums drošības politikas veidošanai. Eiropas kopējā izaugsme, dalībvalstu vienotība un efektīva ES institūciju sadarbība lielā mērā noteiks arī Latvijas ekonomiskās attīstības scenārijus. Ārpolitikas veidošanā Latvijai jāreķinās arī ar kopējiem ES ārpolitikas izaicinājumiem kā imigrācija, Tuvo Austrumu konflikts un terorisma draudi. Ārpolitikas darba kārtību var būtiski ietekmēt arī tādas starptautiskas norises, kā energoresursu cenu svārstības, Palestīnas valsts atzīšanas jautājums un rezultāti sarunām ar Irānu.

Latvijas ārpolitikas prioritātes šajā 12. Saeimas laikā būs sadarbība ar NATO un ES partneriem. Jāstiprina Latvijas **iekšējā un ārējā drošība**, jāpastiprina arī sabiedroto ilgstoša klātbūtne Baltijas reģionā. **ES ietvaros** Latvijai ir īpaši svarīgi stiprināt tālāku Kopienas ekonomisko izaugsmi, banku sadarbību, vienotas enerģētikas savienības un digitālās savienības izveidi. Tikpat nozīmīgam jābūt ārpolitikas akcentam uz Kopējās drošības un ārpolitikas stiprināšanu, efektīvizējot arī Eiropas drošības dimensiju.

Ārējo ekonomisko attiecību jomā Latvijas svarīgākā interese ir jaunu tirgu apgūšana un **konkurētspējas stiprināšana** ES tirgū. Latvijai svarīgi saglabāt augsto politisko prioritāti, ko jaunā Eiropas Komisija ir piešķīrusi ES Vienotā tirgus stiprināšanai, kā arī veicināt izaugsmi ES Vienotajā tirgū, novēršot šķēršļus uzņēmējdarbības veikšanai ES, atbalstot investīciju piesaisti un efektīvu regulējuma piemērošanu.

Jāstiprina saikne ar **diasporu**. Jāizvērs mījiedarbība starp Latvijas pilsoņiem dzimtenē un ārpus tās robežām, tā sekmējot iekļaujošas un Latvijas nākotnes attīstības vārdā balstītas diasporas politikas pilnveidošanu.

Lai risinātu šos uzdevumus, Latvija būs aktīva un konstruktīva starptautiskās sabiedrības loceklei, Eiropas Savienības un NATO dalībvalsts, kas piedalās kopējās ārējās politikas īstenošanā, aktīvi iestājoties par Latvijas interesēm būtiskiem jautājumiem globālā, kā arī reģionālā līmenī.